

Lineær optimering: Simplexalgoritme, Afsnit 9.3

05. may 2021

Sandsynlighedsteori og lineær algebra (SLIAL)

Forår 2021

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Del I

Repetition

Lineær optimeringsproblem

$$\begin{aligned} &\text{maximize} && c \cdot x, \\ &\text{subject to} && Ax \leq b, \\ &&& x \geq 0. \end{aligned}$$

Objektfunktion: $c \cdot x$

Mulighedsområdet (feasible set):

$$\mathcal{F} = \{x \in \mathbb{R}^n : \underline{Ax \leq b, x \geq 0}\}$$

Mulig løsning (feasible solution): $x \in \mathcal{F}$

Løsning (solution): $\bar{x} \in \mathcal{F}$ således at

$$c^T \bar{x} = \max_{x \in \mathcal{F}} c^T x$$

Lineær optimeringsproblem

$$\begin{array}{ll}\text{maximize} & c \cdot x, \\ \text{subject to} & \underline{Ax \leq b,} \\ & \underline{x \geq 0.}\end{array}$$

Kanonisk form: som ovenfor. Dvs:

- ▶ max og ikke min
- ▶ kun \leq bibetingelser
- ▶ alle variabler er ikke-negative

Alle lin. optimeringsproblemer kan opskrives i kanonisk form.

Dualitet

LPer kommer i par:

$$\begin{array}{ll} \text{maximize} & \underline{c} \cdot x, \\ \text{subject to} & x \in \mathcal{F} \end{array} \quad \begin{array}{ll} \text{minimize} & \underline{b} \cdot y, \\ \text{subject to} & \underline{y} \in \mathcal{F}^* \end{array}$$

hvor

$$\mathcal{F} = \{x : Ax \leq \underline{b}, x \geq 0\}$$

$$\mathcal{F}^* = \{y : \underline{A}^T y \geq \underline{c}, y \geq 0\}$$

$$\forall x \in \mathcal{F}, y \in \mathcal{F}^* : \underline{c} \cdot x \leq \underline{b} \cdot y$$

► $\mathcal{F} \neq \emptyset, \mathcal{F}^* \neq \emptyset \implies$ begge problemer har optimale løsninger.

► $\bar{x} \in \mathcal{F}$ løser primal, $\bar{y} \in \mathcal{F}^*$ løser dual $\iff \underline{c} \cdot \bar{x} = \underline{b} \cdot \bar{y}$.

Del II

Simplexalgoritmen
Afsnit 9.3

Oversikt

- ▶ Opfundet af George Dantzig i 1947 - før datamaskiner!
- ▶ Er i brug siden-fungerer virkelig godt i praxis
- ▶ I værste tilfælde kræver $\binom{n}{m}$ iterationer, hvor $n \geq m$ er antallet af ubekendte og bibetingelser - men dette sker sjældent
- ▶ Naum Shor i 1972 oppfundet ellipsoid method, som har væsentlig bedre teoretisk kompleksitet, men er supertreg i praxis
- ▶ Narendra Karmarkar i 1984 oppfundet indrepunktsmetoder for lineær optimering, som både har godt “værste tilfælde” kompleksitet og er hurtig i praxis. Problemer med 10^9 variabler/bibetingelser kan løses p.t.

Slackvariabler

Vi vet at løsningen findes i hjørner af det mulige område. Kan vi karakterisere dem på en algebraisk, og ikke geometrisk, måde?

Trin 1: omskriver kanonisk form/uligheder til ligheder ved å introducere slackvariabler:

$$\{ \underline{\underline{x}} : \underline{\underline{Ax}} \leq \underline{\underline{b}}, x \geq 0 \} \iff \{ (x, s) : \underline{\underline{Ax}} + \underline{\underline{s}} = \underline{\underline{b}}, x \geq 0, \underline{\underline{s}} \geq 0 \}$$

Eksempel fra sidst: kan løses grafisk

maximize $2x_1 + 3x_2$

subject to

$$3x_1 + 2x_2 \leq 12,$$

$$x_1 + 2x_2 \leq 8,$$

$$x_1 + x_2 \leq 4.5,$$

$$x \geq 0.$$

Løsning: $(x_1, x_2) = (1, 3.5)$, $c \cdot x = 12.5$

<https://www.geogebra.org/calculator/zysewucp>

Eksempel fra sidst: slackvariabler

3 bibetingelser = 3 slackvariabler

maximize $2x_1 + 3x_2$

subject to

$$\underline{3x_1} + \underline{2x_2} + \underline{s_1} = 12,$$

$$\underline{x_1} + \underline{2x_2} + \underline{s_2} = 8,$$

$$\underline{x_1} + \underline{x_2} + \underline{s_3} = 4.5,$$

$$\underline{x} \geq 0, \underline{s} \geq 0.$$

Løsning: $(x_1, x_2) = (1, 3.5) \implies s_1 = 12 - 3 - 7 = 2,$
 $s_2 = 8 - 1 - 7 = 0, s_3 = 4.5 - 1 - 3.5 = 0.$

Eksempel fra sidst: matrix form

$$A = \begin{array}{ccccc} & & s_1 & s_2 & s_3 \\ \begin{bmatrix} 3 & 2 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \end{array}$$

$$b = \begin{bmatrix} 12 \\ 8 \\ 4.5 \end{bmatrix}$$

$$c = \begin{bmatrix} 2 \\ 3 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

maximize $c \cdot \tilde{x}$

subject to

$$A\tilde{x} = b$$

$$\tilde{x} \geq 0.$$

hvor $\tilde{x} \in \mathbb{R}^5$ inkluderer både $x \in \mathbb{R}^2$ og $s \in \mathbb{R}^3$

Eksempel fra sidst: ekstrepunkter

Mulighedsområdet har 5 ekstrepunkter:

1. $(x_1, x_2, s_1, s_2, s_3) = (\underline{0}, \underline{0}, 12, 8, 4.5)$

2. $(x_1, x_2, s_1, s_2, s_3) = (4, \underline{0}, \underline{0}, 4, 0.5)$

3. $(x_1, x_2, s_1, s_2, s_3) = (3, 1.5, \underline{0}, 2, \underline{0})$

4. $(x_1, x_2, s_1, s_2, s_3) = (1, 3.5, 2, \underline{0}, \underline{0})$

5. $(x_1, x_2, s_1, s_2, s_3) = (\underline{0}, 4, 4, \underline{0}, 0.5)$

Eksempel fra sidst: ekstrepunkter

Algebraisk karakterisering:

$$1. (x_1, x_2, s_1, s_2, s_3) = (0, 0, 12, 8, 4.5)$$

$$A = \begin{bmatrix} 3 & 2 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$B = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$N = \begin{bmatrix} 3 & 2 \\ 1 & 2 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$Bs + \underline{Nx} = b, \quad \underline{x = 0} \implies \underline{s = B^{-1}b = b}$$

Eksempel fra sidst: ekstrepunkter

Algebraisk karakterisering:

1. $(x_1, x_2, s_1, s_2, s_3) = (0, 0, 12, 8, 4.5)$

$$A = \begin{bmatrix} 3 & 2 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad N = \begin{bmatrix} 3 & 2 \\ 1 & 2 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$Bs + Nx = b, \quad x = 0 \implies s = B^{-1}b = b$$

2. $(x_1, x_2, s_1, s_2, s_3) = (4, 0, 0, 4, 0.5)$

$$A = \begin{bmatrix} 3 & 2 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad N = \begin{bmatrix} 2 & 1 \\ 2 & 0 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}$$

$$\underbrace{B \begin{bmatrix} x_1 \\ s_2 \\ s_3 \end{bmatrix}}_{\text{crossed out}} + \underbrace{N \begin{bmatrix} x_2 \\ s_1 \end{bmatrix}}_{\text{crossed out}} = b, \quad \underbrace{\begin{bmatrix} x_2 \\ s_1 \end{bmatrix}}_{=0} \implies \underbrace{\begin{bmatrix} x_1 \\ s_2 \\ s_3 \end{bmatrix}}_{=B^{-1}b} = \begin{bmatrix} 4 \\ 4 \\ 0.5 \end{bmatrix}$$

Basisløsninger

Lad oss oppdele alle variabler $\tilde{x} = (x, s)$ /søjler i A i to grupper (kan gøres på mange måter):

- ▶ Basisvariabler, i_B .
 - ▶ Antallet af basisvariabler=antallet af rækker i A
 - ▶ Søjler svarende til basisvariabler er lineært uafhængige
- ▶ Ikke-basisvariabler, i_N =resten

Mulige basisløsninger

Vi skriver

$$Ax = \underline{Bx_B} + \underline{Nx_N} = b$$

Da basissøjler er lin. uafhængige og B er kvadratisk \implies invertibel.

Antag at $x_N = 0 \implies \underline{x_B = B^{-1}b.}$

Sådan $\tilde{x} = (x_B, x_N)$ opfylder $\underline{A\tilde{x} = b}$ Hvis i tillegg $\tilde{x} \geq 0$, dvs $\underline{x_B \geq 0}$
da $\tilde{x} \in \mathcal{F}$ kaldes for **mulig basisløsning!**

Mulige basisløsninger

- ▶ Mulige basisløsninger svarer til ekstrempunkter af mulighedsområdet
- ▶ Det kan være flere mulige basisløsninger som svarer til samme ekstrempunkt
- ▶ Antallet af mulige basisløsninger $\leq \binom{n}{m}$, hvis størrelse af A er $m \times n$, $m \leq n$
- ▶ Løsningen til optimeringsproblemet findes imellem ekstrempunkter ~ mulige basisløsninger

Simplexmetoden er bare en systematisk måde å “besøge” mulige basisløsninger

Optimalitetsbetingelsene

Hvordan kan vi afgøre, om en mulig basisløsning optimal (uten dualitet, uten å sammenligne med andre ekstrempunkter)

$$\begin{aligned}
 Bx_B + Nx_N &= b \implies x_B = B^{-1}b - B^{-1}Nx_N \\
 c^T x &= c_B^T x_B + c_N^T x_N = c_B^T [B^{-1}b - B^{-1}Nx_N] + c_N^T x_N \\
 &= \underbrace{c_B^T B^{-1}b}_{\text{uafhængig fra } x_N} + \underbrace{[c_N - N^T B^{-T} c_B]^T}_{\geq 0} x_N.
 \end{aligned}$$

- ▶ Hvis alle komponenter i vektoren $c_N - N^T B^{-T} c_B$ er ≤ 0 så kan vi ikke gjøre objektfunksjonen større ved å endre x_N fra 0. Dvs denne punk er en løsning
- ▶ Hvis det finnes en komponent i $c_N - N^T B^{-T} c_B$ som er > 0 så kan vi gjøre objektfunksjonen større ved å endre denne komponent i x_N fra 0 til > 0

Eksempel: ekstrempunkt 1

$$(x_1, x_2, s_1, s_2, s_3) = (0, 0, \underline{12, 8, 4.5})$$

$$A = \begin{bmatrix} 3 & 2 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$B = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$N = \begin{bmatrix} 3 & 2 \\ 1 & 2 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$c_B = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

$$c_N = \begin{bmatrix} 2 \\ 3 \end{bmatrix}$$

$$\underline{c_N - N^T B^{-T} c_B} = c_N = \begin{bmatrix} 2 \\ 3 \end{bmatrix}$$

ikke optimal da det findes koordinater > 0

Eksempel: ekstrepunkt 4

$$(x_1, x_2, s_1, s_2, s_3) = (1, 3.5, 2, 0, 0)$$

$$A = \begin{bmatrix} 3 & 2 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} 3 & 2 & 1 \\ 1 & 2 & 0 \\ 1 & 1 & 0 \end{bmatrix} \quad N = \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$c_B = \begin{bmatrix} 2 \\ 3 \\ 0 \end{bmatrix} \quad c_N = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

$$\underline{c_N - N^T B^{-T} c_B} = \begin{bmatrix} -3 \\ -5 \end{bmatrix} \quad \Bigg|$$

optimal da alle koordinater ≤ 0

Trin af simpleksalgoritmen

Vi befinder oss i en mulig basisløsning, som ikke er optimal

Dvs det findes en komponent i $c_N - N^T B^{-T} c_B$ som er > 0

Kan forbedre objektfunktionen ved å bruge værdi > 0 for denne $(x_N)_i$;
dvs denne komponenten skal inngå i basisvariabler istedenfor.

Skal bare finde, hviklet basisvariable skal ekskluderes fra i_B - dette
gjøres ved å se, hviklet basisvariable blir 0 når $(x_N)_i$ medbringes i
basis

I praxis:

Vi undgår å løse nye systemer af lineære ligninger (beregne B^{-1})
hver gang vi endrer basis ved hjælp af “pivotering”/rækkeoperationer
som i Gausselimination.

Del III

Simplex tableau: traditionel simplex
notation

Eksempel fra sidst: kanonisk form

maximize $2x_1 + 3x_2$

subject to

$$3x_1 + 2x_2 \leq 12,$$

$$x_1 + 2x_2 \leq 8,$$

$$x_1 + x_2 \leq 4.5,$$

$$x \geq 0.$$

Løsning: $(x_1, x_2) = (1, 3.5)$, $c \cdot x = 12.5$

Eksempel fra sidst: slack variable

maximize $2x_1 + 3x_2$

subject to

$$3x_1 + 2x_2 + s_1 = 12,$$

$$x_1 + 2x_2 + s_2 = 8,$$

$$x_1 + x_2 + s_3 = 4.5,$$

$$x \geq 0, s \geq 0$$

Eksempel fra sidst: ny variabel for objekt-funktion

eller

$$M = 2x_1 + 3x_2$$

$$M - 2x_1 - 3x_2 = 0$$

Simplekstableau

$$i_B = (s_1, s_2, s_3)$$

	x_1	x_2	s_1	s_2	s_3	M	b	
s_1	3	2	1	0	0	0	12	
s_2	1	2	0	1	0	0	8	
s_3	1	1	0	0	1	0	4.5	
M	-2	-3	0	0	0	1	0	← objekt.

Simplekstableau

$$i_B = (s_1, s_2, s_3)$$

	x_1	x_2	s_1	s_2	s_3	M	b
s_1	3	2	1	0	0	0	12
s_2	1	2	0	1	0	0	8
s_3	1	1	0	0	1	0	4.5
M	-2	<u>-3</u>	0	0	0	0	0

- Vælger mest negative værdi i sidste række: vil inkludere x_2 i basis

Simplekstableau

$$\frac{12}{2} = 6, \quad \underline{\underline{\frac{8}{2} = 4}}, \quad \frac{4.5}{1} = 4.5$$

$$i_B = (s_1, s_2, s_3)$$

	x_1	x_2	s_1	s_2	s_3	M	b
s_1	3	<u>2</u>	1	0	0	0	<u>12</u>
$\rightarrow s_2$	1	<u>2</u>	0	1	0	0	<u>8</u>
s_3	1	<u>1</u>	0	0	1	0	<u>4.5</u>
M	-2	-3	0	0	0	0	0

- Vælger mest negative værdi i sidste række: vil inkludere x_2 i basis
- Til å finde hvilket variable skal "ud" fra basis, vi sammenligner b_i/a_{i2} , og vælger det mindste; det er s_2

Simplekstableau

$$\begin{array}{c} s_1 \\ s_2 \\ s_3 \\ M \end{array} \left[\begin{array}{cccccc|c} x_1 & x_2 & s_1 & s_2 & s_3 & M & b \\ \hline 3 & 2 & 1 & 0 & 0 & 0 & 12 \\ 0.5 & \underline{1} & 0 & 0.5 & 0 & 0 & 4 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 1 & 0 & 4.5 \\ \hline -2 & -3 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{array} \right]$$

- Vi deler række 2 med **2**

Simplekstableau

	x_1	x_2	s_1	s_2	s_3	M	b
s_1	2	<u>0</u>	1	-1	0	0	4
s_2	0.5	1	0	0.5	0	0	4
s_3	1	<u>1</u>	0	0	1	0	4.5
M	-2	<u>-3</u>	0	0	0	0	0

- Vi subtragerer $2 \times$ række 2 fra række 1

Simplekstableau

	x_1	x_2	s_1	s_2	s_3	M	b
s_1	2	0	1	-1	0	0	4
s_2	0.5	1	0	0.5	0	0	4
s_3	0.5	0	0	-0.5	1	0	0.5
M	-2	-3	0	0	0	0	0

- Vi subtragerer $1 \times$ række 2 fra række 3

Simplekstableau

	x_1	x_2	s_1	s_2	s_3	M	b
s_1	2	0	1	-1	0	0	4
s_2	0.5	1	0	0.5	0	0	4
s_3	0.5	0	0	-0.5	1	0	0.5
M	-0.5	0	0	1.5	0	0	12

- ▶ Vi subtragerer $-3 \times$ række 2 fra række 4.
- ▶ Pivotering er nu fuldført, da alle elementer i søjle 2 er nul, bortsett fra 1 i position (2, 2).
- ▶ Vi står i ny ekstrempunkt/mulig basisløsning nu (s_2 ud af basis; x_2 ind). Objektfunction er lig med 12.

Simplekstableau

	x_1	x_2	s_1	s_2	s_3	M	b
s_1	2	0	1	-1	0	0	4
x_2	0.5	1	0	0.5	0	0	4
s_3	0.5	0	0	-0.5	1	0	0.5
M	-0.5	0	0	1.5	0	0	12

- Denne punkt er ikke optimal pga $-0.5 < 0$ i sidste række; vil inkludere x_1 i basis

Simplekstableau

$$\frac{4}{2} = 2, \quad \frac{4}{0.5} = 8, \quad \underline{\underline{\frac{0.5}{0.5} = 1}}$$

	x_1	x_2	s_1	s_2	s_3	M	b
s_1	<u>2</u>	0	1	-1	0	0	<u>4</u>
x_2	0.5	1	0	0.5	0	0	<u>4</u>
<u>s_3</u>	<u>0.5</u>	0	0	-0.5	1	0	<u>0.5</u>
M	-0.5	0	0	1.5	0	0	12

- Denne punkt er ikke optimal pga $-0.5 < 0$ i sidste række; vil inkludere x_1 i basis
- Ser på b/a_{i1} og vælger det mindste; s_3 skal ud

Simplekstableau

$$\begin{array}{c}
 s_1 \\
 x_2 \\
 s_3 \\
 M
 \end{array}
 \left[\begin{array}{cccccc|c}
 x_1 & x_2 & s_1 & s_2 & s_3 & M & b \\
 \hline
 2 & 0 & 1 & -1 & 0 & 0 & 4 \\
 0.5 & 1 & 0 & 0.5 & 0 & 0 & 4 \\
 \textcircled{1} & 0 & 0 & 1 & 2 & 0 & 1 \\
 \hline
 -0.5 & 0 & 0 & 1.5 & 0 & 0 & 12
 \end{array} \right]$$

- Ganger række 3 med 2

Simplekstableau

$$\begin{array}{c}
 s_1 \\
 x_2 \\
 s_3 \\
 M
 \end{array}
 \left[\begin{array}{cccccc|c}
 x_1 & x_2 & s_1 & s_2 & s_3 & M & b \\
 \hline
 0 & 0 & 1 & -3 & -4 & 0 & 2 \\
 0.5 & 1 & 0 & 0.5 & 0 & 0 & 4 \\
 1 & 0 & 0 & 1 & 2 & 0 & 1 \\
 \hline
 -0.5 & 0 & 0 & 1.5 & 0 & 0 & 12
 \end{array} \right]$$

- Subtragerer $2 \times$ række 3 fra række 1

Simplekstableau

	x_1	x_2	s_1	s_2	s_3	M	b
s_1	0	0	1	-3	-4	0	2
x_2	0	1	0	0	-1	0	3.5
s_3	1	0	0	1	2	0	1
M	-0.5	0	0	1.5	0	0	12

- Subtragerer $0.5 \times$ række 3 fra række 2

Simplekstableau

	x_1	x_2	s_1	s_2	s_3	M	b
s_1	0	0	1	-3	-4	0	2
x_2	0	1	0	0	-1	0	3.5
s_3	1	0	0	1	2	0	1
M	0	0	0	2	1	0	12.5

- ▶ Subtragerer $-0.5 \times$ række 3 fra række 4
- ▶ Pivoting er nu fuldført, da alle elementer i søjle 1 er nul, bortsett fra 1 i position (3, 1).
- ▶ Vi står i ny ekstrempunkt/mulig basisløsning nu (s_3 ud af basis; x_1 ind). Objektfunktion er lig med 12.5.

Simplekstableau

$$\begin{array}{c}
 \cdot s_1 \\
 \cdot x_2 \\
 \cdot x_1 \\
 M
 \end{array}
 \left[\begin{array}{cccccc|c}
 x_1 & x_2 & s_1 & s_2 & s_3 & M & b \\
 0 & 0 & 1 & -3 & -4 & 0 & 2 \cdot \\
 0 & 1 & 0 & 0 & -1 & 0 & 3.5 \cdot \\
 1 & 0 & 0 & 1 & 2 & 0 & 1 \cdot \\
 \hline
 0 & 0 & 0 & 2 & 1 & 0 & \underline{\underline{12.5}}
 \end{array} \right]$$

- ▶ Det er en optimal løsning fordi alle koefficienter i sidste række er ≥ 0
- ▶ Værdier av basisvariabler står i sidste søjle; dvs $(s_1, x_2, x_1) = (2, 3.5, 1)$
- ▶ Objektfunktion $M = 12.5$

Praktiske detaljer

- ▶ Hvis $b \not\geq 0$, kan det være vanskeligt at finde en mulig basisløsning for å begynne algoritmen. Søg efter “Two phase simplex method” hvis I vill vite mer.
- ▶ Det kan skje, at vi står i det samme ekstrempunkt selvom vi hadde pivoteret til et annet mulige basisløsning. Lidt mer bookkeeping kreves for at unngå “cycling”